

Avdelningen för register och statistik
Statistik 2
Sasha Pejicic
David Pettersson

Det statistiska registrets framställning och kvalitet

Tandhälsoregistret

Referenstid

Registret omfattar uppgifter om tandvård utförd och ersatt inom det statliga tandvårdsstödet sedan 1 juli 2008. Fram till och med 2016 inkluderades individer i registret från det år de fyllde 20. Mellan åren 2017–2019 höjdes ålderstaket för fri tandvård succesivt och från och med 2019 omfattar det statliga tandvårdsstödet vuxna från det år de fyller 24. Registret uppdateras på månadsbasis.

Innehållsförteckning

<i>Det statistiska registrets framställning</i>	3
F1 Det statistiska registrets sammanhang	3
F2 Utformning av framställningen	3
F2.1 Det statistiska registrets innehåll i stora drag	3
F2.2 Datakällor	3
F2.3 Tidsaspekter.....	4
F2.4 Insamlingsförfarande	4
F2.5 Bearbetningar med granskning	4
F3 Genomförande	5
F3.1 Kvantitativ information	5
F3.2 Avvikelser från utformningen.....	5
<i>Det statistiska registrets kvalitet</i>	5
K1 Relevans	5
K1.1 Ändamål och informationsbehov	5
K1.2 Registrets innehåll.....	5
K2 Tillförlitlighet	6
K2.1 Tillförlitlighet totalt	6
K2.2 Osäkerhetskällor	6
K2.3 Preliminärt register jämfört med slutligt	9
K3 Aktualitet och punktlighet	9
K3.1 Framställningstid	9
K3.2 Frekvens.....	9
K3.3 Punktlighet	9
K4 Tillgänglighet och tydlighet	9
K4.1 Tillgång till registret	9
K4.2 Informationsspridning	10
K4.3 Dokumentation.....	10
K5 Jämförbarhet och sammanvändbarhet	10
K5.1 Jämförbarhet över tid	10
K5.2 Sammanvändbarhet med andra register	10
<i>Allmänna uppgifter</i>	10
U1 Sekretess och personuppgiftsbehandling	10
U2 Bevarande och gallring	11
U3 Uppgiftsskyldighet	11
U4 EU-reglering och internationell rapportering	11
U5 Historik	11
U6 Kontaktuppgifter	11
Versionshistorik	11

Det statistiska registrets framställning

F1 Det statistiska registrets sammanhang

Socialstyrelsen förvaltar en rad personnummerbaserade register som används som underlag för statistik och forskning rörande hälso- och sjukvården samt socialtjänsten. Tandhälsoregistret (THR) är ett av Socialstyrelsens hälsodataregister. THR är ett individregister som täcker vårdtillfällen i det statliga tandvårdsstödet samt de två regionfinansierade tandvårdsstöden ”nödvändig tandvård” och ”tandvård för personer med vissa sjukdomar eller funktionsnedsättningar” som ges till hälso- och sjukvårdsavgift.

F2 Utformning av framställningen

F2.1 Det statistiska registrets innehåll i stora drag

THR är ett nationellt register som innehåller uppgifter om patienter som har fått tandvård inom det statliga tandvårdsstödsystemet samt de regionfinansierade stöden ”nödvändig tandvård” och ”tandvård för personer med vissa sjukdomar eller funktionsnedsättningar”. För varje vårdkontakt ska det bland annat finnas uppgift om patientens personnummer, folkbokföringsort, diagnos/tillstånd, åtgärd, tandnummer, tandposition, vårdgivarens organisationsnummer, kliniknamn och klinikens adressuppgifter. Antal kvarvarande tänder och antal intakta tänder ska rapporteras till THR i samband med att vårdgivaren hämtar ut patientens allmänna tandvårdsbidrag.

De uppgifter som inte omfattas av registret är viss tandvård som utförs till hälso- och sjukvårdsavgift och som avser tandvård som ett led i en sjukdomsbehandling och käkkirurgi samt tandvård som inte ingår i något tandvårdsstöd, t.ex. kosmetiska åtgärder.

F2.2 Datakällor

Uppgiftslämnare till THR är tandläkare och tandhygienister. Information till uppgiftslämnare finns hos Socialstyrelsen och Försäkringskassan. Uppgift om kvarvarande och intakta tänder måste av tandläkaren rapporteras in varje gång som tandläkaren tar ut en patients allmänna tandvårdsbidrag. Övriga uppgifter rapporteras inom två veckor från det att respektive tandvårdsåtgärd har slutförts. Uppgiftsskyldigheten omfattar både patienter som har ingått avtal om abonnemangstandvård¹ och patienter med högkostnadsskydd. Via vårdgivarnas datoriserade journalsystem överförs uppgifter elektroniskt till Försäkringskassan som därefter lämnar dem till Socialstyrelsens tandhälsoregister. För tandvård i de regionfinansierade stöden, som inte ska rapporteras in till Försäkringskassan, men som ingår i Socialstyrelsens tandhälsoregister, görs också inrapporteringen till Socialstyrelsen via Försäkringskassans inrapporteringssystem. Socialstyrelsen hämtar uppgifter om hemort, födelseort, medborgarskap och civilstånd från Statistiska centralbyrån, (SCB).

---

¹ Se 15 § förordningen (2008:193) om statligt tandvårdsstöd.

F2.3 Tidsaspekter

Uppgifter inkommer till Socialstyrelsen månadsvis via Försäkringskassan och ska innehålla uppgifter om vårdkontakter under den månaden som föregår rapporteringsmånaden samt eventuell komplettering/upprättning för tidigare månader. Demografiska uppgifter från SCB påförs i efterhand.

F2.4 Insamlingsförfarande

F2.4.1 Datainsamlingsmetoder och leverantörer

Som beskrivs under avsnitt F2.2 kommer de insamlade uppgifterna från tandläkare och tandhygienister in till Socialstyrelsen från Försäkringskassan eller, när det rör tandvård som finansieras av regionerna, via Försäkringskassans inrapporteringsystem. I det senare fallet är Försäkringskassan aldrig ägare av uppgifterna utan upplåter endast sina tekniska system för att möjliggöra inrapportering från vårdgivare till Socialstyrelsen.

F2.4.2 Mätning

Uppgifterna som verksamheterna ska skicka in till THR hämtas elektroniskt via vårdgivarnas datoriserade journalsystem till Försäkringskassan och sedan till Socialstyrelsen. Dessa ska exempelvis innehålla datum för avslutad åtgärd samt odontologiska data såsom åtgärd, tillstånd, tandnummer och tandposition. Vårdgivarna lämnar också uppgift om patientens personnummer ur vilken födelseår och kön härleds. Med hjälp av personnumret kan ytterligare folkbokföringsuppgifter om patienten hämtas ur registret över totalbefolkningen (RTB), som tillhandahålls av SCB.

F2.4.3 Brister i leveranser

De vanligaste bristerna är att leverans en viss månad saknar vissa uppgifter såsom mottagningsnamn eller mottagningslän. De saknade uppgifterna brukar dock oftast komma in i senare leveranser.

F2.5 Bearbetningar med granskning

F2.5.1 Kodning

Uppgift om åtgärd, tillstånd, grund till vård mm. kodas av vårdgivarna enligt Tandvårds- och läkemedelsförmånsverkets (TLV) föreskrifter.

Vårdåtgärder och tillstånd

Vårdåtgärder och tillstånd kodas också enligt TLV:s föreskrifter.

F2.5.2 Dubblettkontroller

Görs i samband med acceptanstest/rimlighetskontroll och med avseende på personnummer, åtgärd, tillstånd, tandnummer och besöksdatum.

F2.5.3 Rimlighetskontroller/Acceptanstest

Utförs vid varje månadsleverans beträffande ett antal moment. Exempel på detta är antal besök, antal dubletter, diverse felaktigheter, variabelbortfall, felaktiga personnummer och transaktionstyp.

F2.5.4 Imputeringar

Inga imputeringar görs i registret.

F2.5.5 Modellbaserade beräkningar

Inga modellbaserade beräkningar görs i registret.

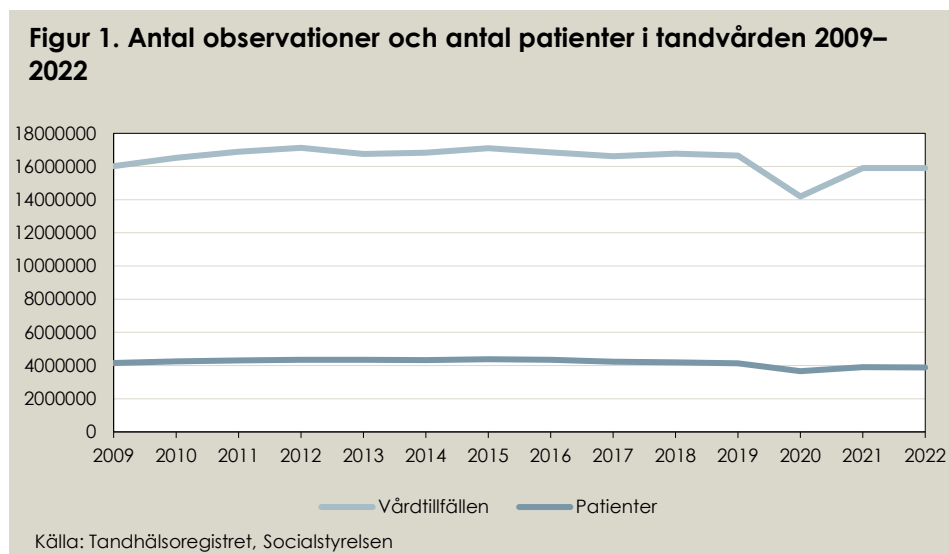
F2.5.6 Jämförelser med andra register och datakällor

Registret innehåller individbaserade uppgifter vilket möjliggör samkörningar med andra register såsom patientregistret och läkemedelsregistret.

F3 Genomförande

F3.1 Kvantitativ information

En observation i THR motsvarar en utförd åtgärd. Figur 1 visar antalet observationer per år inom tandvården och antal patienter 2009–2022.

Det statistiska registrets kvalitet

K1 Relevans

K1.1 Ändamål och informationsbehov

K1.1.1 Registrets ändamål

Syftet med register och diverse statistik som tas ut är att kunna följa tandhälsans utveckling i Sverige över tid samt tandhälsorelaterade indikatorer som bygger på tandvårdsåtgärder, t.ex. tandextraktioner och akuta besök. Uppgifterna i THR används till forskning och statistik samt som underlag för uppföljning och utvärdering.

K1.1.2 Registeranvändares informationsbehov

Registret ligger till grund för officiell och annan statistik om den svenska tandvården samt används som underlag för uppföljning, utvärdering och forskning.

K1.2 Registrets innehåll

K1.2.1 Objekt och population

Intressepopulationen för registret är den folkbokförda befolkningen och målpopulationen den del som har besökt tandvården inom ramen för det statliga tandvårdsstödet och de regionfinansierade stöd som skall inrapporteras till registret. Målobjekt och observationsobjekt är individer. Uppgiftskällan är journalsystemen hos tandvårdsklinikerna. Registret inkluderar inte barn- och ungdomstandvård och vissa delar av tandvård till hälso- och sjukvårdsavgift. Kosmetiska åtgärder ingår inte heller i registret.

K1.2.2 Variabler

Individuppgifter inkluderar variablerna kön, folkbokföringsort (län och kommun), ålder och utbildningsnivå. Ytterligare variabler är vårdgivarkategori (region eller privat) och uppgifter om tandhälsa och tandvårdsbehandlingar, vilket inkluderar åtgärd och tillstånd samt antal kvarvarande och intakta tänder. De sistnämnda är ett övergripande mått på tandhälsa. Utifrån dessa två mått beräknas antal kvarvarande tänder som inte är intakta, vilket är en indikator på framtida behov av tandvård, eftersom lagade tänder ökar risken för en ny behandling.

K1.2.3 Referenstider

Inrapportering och framställning av registret görs digitalt varje månad. Tandhålsoregistret är ett levande register och besök kan rapporteras in med fördröjning och det kan även ske korrigeringar på redan inrapporterade besök. Detta leder i sin tur till att siffrorna som presenteras i statistiken kan förändras i senare publikationer. Registret omfattar tandvård och tandhälsa från och med 1 juli 2008 och framåt. Referenstider som gäller i den senaste rapporteringen är det senaste (kompleta) året, de senaste två åren, de senaste tre åren samt den senaste tioårsperioden.

K2 Tillförlitlighet

K2.1 Tillförlitlighet totalt

Uppgifterna skickas digitalt av tandvårdskliniker till Försäkringskassans inrapporteringssystem. Uppgifterna som rör tandvård som finansieras i det statliga tandvårdsstödet har hög tillförlitlighet och litet bortfall då ersättningen till kliniken bygger på att vårdgivaren rapporterar in uppgifterna och att inrapportering sker direkt från journalsystemen. Försäkringskassan har dessutom möjlighet att kontrollera uppgifterna som rapporteras in. Risken för felaktiga besöksuppgifter bedöms därför vara låg. Det kan dock finnas en viss osäkerhet i tillförlitlighet av specifika inrapporterade uppgifter. Exempelvis finns det uppgifter om individer med så kallade defaultvärden för kvarvarande eller intakta tänder (0,0 eller 32,32). Det är osannolikt att individer under 40 år har noll kvarvarande tänder och personer som är 60 år eller äldre har 32 intakta tänder. Journalgranskningar har påvisat att värdena 0,0 och 32,32 ofta är felaktiga. När det gäller den regionfinansierade tandvården är däremot underrapporteringen stor då rapporteringen till THR inte är förenad med ekonomiska incitament. Uppgifterna om tandvård som utförts inom de regionfinansierade tandvårdsstöden "nödvändig tandvård" och "tandvård för personer med vissa sjukdomar eller funktionsnedsättningar" har därför undermålig kvalitet och begränsad användbarhet.

K2.2 Osäkerhetskällor

Information om tandhälsan för de individer inom den folkbokförda befolkningen som inte söker tandvård saknas. Detta eftersom alla tandvårdskliniker som söker ersättning via det statliga tandvårdsstödet rapporterar uppgifter om målobjekt (information om besöket, vilken vård utfördes och tandhälsa) digitalt till Försäkringskassan.

K2.2.1 Täckning

På grund av att inrapporteringen av tandvård som utförts inom det statliga tandvårdsstödet är direkt knuten till vårdgivarens ekonomiska ersättning är risken för utebliven inrapportering av tandvårdsbesök låg. Diagnoser/tillstånd sätts av vårdgivaren vid behandling och är en förutsättning för att få ut ersättning från Försäkringskassan för utförd vård. Bortfall förekommer inte på diagnoser/tillstånd. Som nämnts under avsnitt K2.1 finns det en stor underrapportering av den regionfinansierade tandvården då rapporteringen inte är kopplad till någon ekonomisk ersättning.

K2.2.2 Mätning

Uppgifterna skickas in till Försäkringskassan via tandläkarens och tandhygienistens administrativa journalsystem. En validering av THR:s uppgifter om kvarvarande och intakta tänder som genomfördes 2016 genom en jämförelse med uppgifter i patientjournaler visade en hög grad av överensstämmelse. 92 procent av registrets uppgifter om kvarvarande tänder och 88 procent av registrets uppgifter om intakta tänder stämmer överens med de uppgifter som finns i journalerna (Socialstyrelsen, 2016. *Validering av uppgifter om kvarvarande och intakta tänder i tandhälsoregistret - En jämförelse mellan ett urval av patienter från tandhälsoregistret och deras patientjournaler*. Art.nr. 2016-9-32).

Observationer med 0 kvarvarande och 0 intakta tänder och 32 kvarvarande och 32 intakta tänder stod för 4% av alla inrapporterade uppgifter.

K2.2.3 Bortfall

Det direkta sambandet mellan insamlingen och den ekonomiska ersättningen för vårdgivaren gör att bortfallet i uppgifterna om tandvården som utförs inom ramen för det statliga tandvårdsstödet generellt är väldigt litet medan bortfallet i den regionfinansierade tandvården är högt. Alla nedan angivna värden gäller statligt finansierad tandvård och är aktuella i skrivande stund.

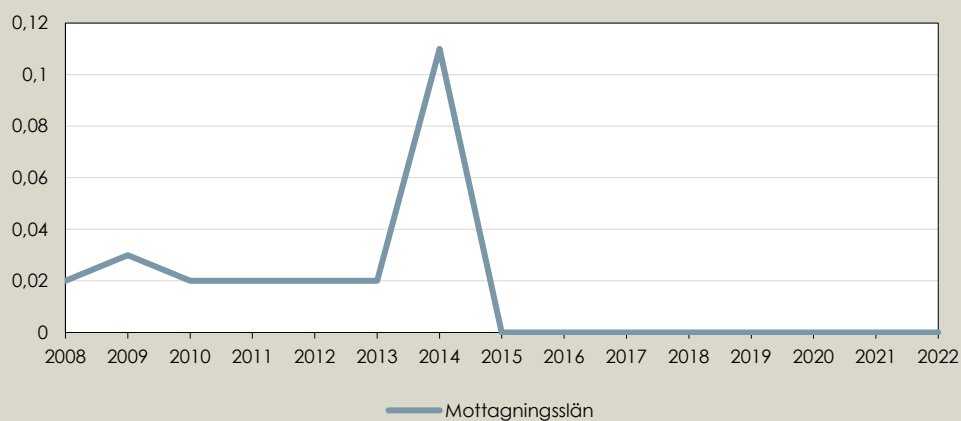
Mottagningens län

Tabell 1. Andel (%) observationer där information om mottagningslän saknas

År	Andel (%)
2008	0,02
2009	0,03
2010	0,02
2011	0,02
2012	0,02
2013	0,02
2014	0,11

År	Andel (%)
2015	0
2016	0
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0
2022	0

Figur 2. Andel (%) observationer där uppgift om mottagningslän saknas 2008–2022

Källa: Tandhälsoregistret, Socialstyrelsen

Information om mottagningslän var fullständig för åren 2015–2022.

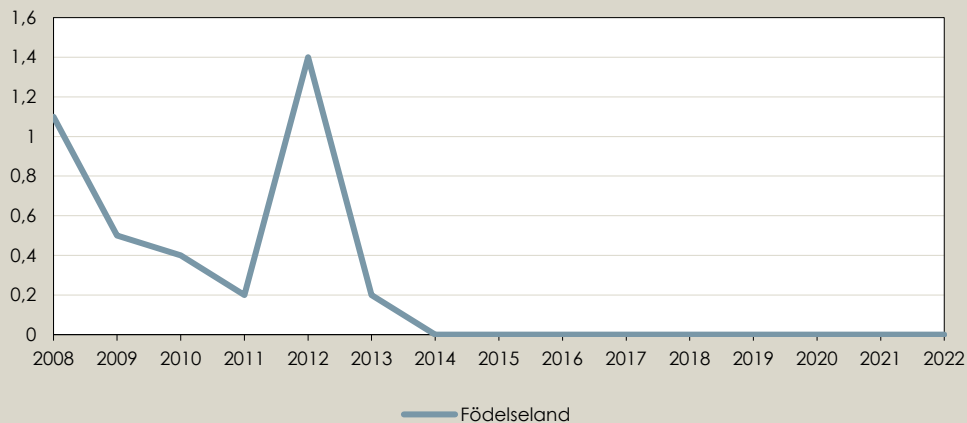
Födelseland

Tabell 2. Andel (%) observationer där uppgift om födelseland saknas

År	Andel (%)
2008	1,1
2009	0,5
2010	0,4
2011	0,2
2012	1,4
2013	0,2
2014	0
2015	0
2016	0
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0
2022	0

Figur 3. Andel (%) observationer där uppgift om födelse land saknas, 2008-2022

Källa: Tandhälsoregistret, Socialstyrelsen

Andelen observationer där uppgift om födelse land saknas har minskat sedan registret inrättades. 2014–2022 hade variabeln en fullständig täckning.

Kön, ålder, besöksdatum, transaktionstyp och tillstånd

Mellan 2008 och 2022 hade variabelerna en fullständig täckning.

K2.3 Preliminärt register jämfört med slutligt

Inte relevant för THR.

K3 Aktualitet och punktlighet

K3.1 Framställningstid

Perioden mellan referenstidens slutpunkt och tidpunkt då statistiken redovisas är nio månader.

K3.2 Frekvens

Uppgiftslämning sker via Försäkringskassans inrapporteringsverktyg. Uppgifter läggs in i registret månadsvis.

K3.3 Punktlighet

Statistiken redovisas enligt publiceringsplanen.

K4 Tillgänglighet och tydlighet

K4.1 Tillgång till registret

Uppgifter ur registret kan lämnas ut för forsknings- och statistikändamål. Varje begäran till Socialstyrelsen om utlämnande sekretessprövas. För Socialstyrelsens statistiska register gäller statistiksekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Aggregerade data från registret är också tillgänglig i den officiella statistiken, i Socialstyrelsens statistikdatabas och via vår beställningsverksamhet. Mer uppgifter om hur man ska gå tillväga för att beställa uppgifter från THR finns på Socialstyrelsens webbplats, socialstyrelsen.se. Om ett forskningsprojekt har prövats av Etikprövningsmyndigheten ska ansökan och beslutet bifogas.

K4.2 Informationsspridning

Information om registret finns på socialstyrelsen.se. Den officiella statistiken publiceras årligen och tidpunkt för detta anges i Socialstyrelsens publikationskalender.

K4.3 Dokumentation

Registerdokumentation finns att tillgå på Socialstyrelsens webbplats, socialstyrelsen.se.

K5 Jämförbarhet och sam användbarhet

K5.1 Jämförbarhet över tid

Registret har inrapporterade uppgifter om statligt tandvårdsstöd sedan den 1 juli 2008. Helårsstatistik finns tillgänglig från år 2009. Under första kvartalet 2020 började covid-19 spridas både i Sverige och i världen, vilket ledde till en pandemi som sedan dess har påverkat samhället och då även tandvården. Pandemin påverkade även besöksfrekvenser i tandvården på så sätt att antalet besök sjönk. Analyser kring detta finns tillgängliga på Socialstyrelsens webbplats (Socialstyrelsen, 2020. *Effekter av covid-19 på besök i tandvården*, Dnr. 5.7–21392/2020. Socialstyrelsen, 2020. *Effekter av covid-19 på besök i tandvården – del 2*, Art.nr. 2020-11-6978. Socialstyrelsen, 2021. *Effekter av covid-19 på besök i tandvården – del 3*, Art.nr. 2021-3-7265).

K5.2 Sam användbarhet med andra register

THR innehåller individbaserade uppgifter vilket möjliggör samkörningar med andra personnummerbaserade hälsodataregister som patientregistret och läkemedelsregistret.

Allmänna uppgifter

U1 Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Uppgift som behövs för forsknings- och statistikändamål och uppgift som inte genom namn, annan identitetsbeteckning eller liknande förhållande är direkt hänförligt till den enskilde får dock lämnas ut, om det står klart att uppgifterna kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men.

Vid behandling av personuppgifter, dvs. information som direkt eller indirekt kan hänföras till en person som är i livet, gäller EU:s dataskyddsförordning

2016/679² samt lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning.

Därutöver gäller vid behandling av personuppgifter lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken och lagen (1998:543) om hälsodataregister (hälsodataregisterlagen) och förordningen (2008:194) om tandhälsoregister hos Socialstyrelsen.

U2 Bevarande och gallring

Registret omfattas av Riksarkivets föreskrifter (RA-MS 2020:22) om undantag från gallring och gallring hos Socialstyrelsen. Primäruppgifter, d.v.s. underlaget till registret, får gallras fem år från det att underlaget kommit in till myndigheten.

Registret är ett så kallat levande register, vilket innebär att löpande uppdateringar kan ändra data även historiskt. Omedelbar gallring av felaktiga uppgifter är tillåtet enligt RA-MS 2020:22, vilket medför att tidigare versioner av registret generellt inte sparas av Socialstyrelsen.

U3 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet till Socialstyrelsen föreligger enligt lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken, hälsodataregisterlagen, förordningen (2008:194) om tandhälsoregister hos Socialstyrelsen, tandvårdslagen (1985:125) och lagen (2008:145) om statligt tandvårdsstöd.

U4 EU-reglering och internationell rapportering

Registret utgör inte underlag för internationell rapportering.

U5 Historik

THR inrättades den 1 juli 2008 i samband med att en statlig tandvårdsreform genomfördes. Registret är det senast bildade registret på Socialstyrelsen. Fram till och med 2016 ingick individer i registret från det året de fyllde 20. Åldern för när uppgifter om en individ ska ingå i registret har därefter ökat successivt och från och med 2019 omfattar registret vuxna från det år de fyller 24 år.

U6 Kontaktuppgifter

Frågor om THR kan skickas till funktionsbrevlådan för DORCANT-teamet:

Enhet: Statistik 2

E-post: dorcant@socialstyrelsen.se

Versionshistorik

Version	Ändring	Datum
1.0	Dokumentet är nytt	2023-02-21

² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).